

A felelősség teljes tudatában?

A Belden kábelgyár biatorbágyi építése elleni tüntetésen több érdeklődő (nem tüntető) vett részt. Együkkel, Csillag Péter vegyész-mérnökkel hosszabban szóba elegyedtem. Elmondta véleményét a beruházásról, közletről, felelős politizálásról. E beszélgetés összefoglalását olvashatják alább. A szerk.

Leszögezem – kezdte Csillag úr – véleményem elmondásával a közös jövőnk, környezetünk építése és javítása a célom. Kérésére felelős biatorbágyi lakosként (már 4 éve) összegezem mondandómat, és ennek során nem kívánok senkit megsérteni. Politikai párt-
nak nem vagyok és nem voltam soha tagja, nem kívánom magam a közelgő választásokon jelöltetni.

A tények

A kábelgyár megépülése következtében Biatorbágy önkormányzata évenként és lakosonként mintegy 10 000 Ft bevételhez jut. A PVC mindennapunk része, együtt élünk már vele több évtizede. A gyárban a PVC hőfoka nem éri el a 200 °C értéket sem, ez alatt nem bocsát ki mérgező gázokat. Jelenleg Magyarországon, de az EU részeként főleg, egy környezetkárosító üzemet (ha az valóban károsító) lakossági kezdeményezésre be lehet zárni.

A felhangok

A kábelgyár biatorbágyi építése körüli indulatözönrről először egy törökbálinti barátomtól hallottam. Júniusban elém tett egy törökbálinti újságot, amely a kábelgyárunkról szóló indulatos és hangulateltelt tartalmával, valamint a házigazda szóban hozzáfűzött, de minden szakszerűséget mellőző egyoldalúságával felkelte az érdeklődésemet.

Ezt követően a levélszekrényemben találtam egy helyi felhívást, amelyben lakossági fórumra invitálták mind a témában érintett, mind a Biatorbágy környezetéért aggódó embereket. Erre a fórumra kettős érintettség miatt mentem el.

Szerintem a kábelgyár minden helyi lakost érint, hiszen lényeges bevételről és munkalehetőségekről van szó. A környezetünkért aggódom, mert aki környezetvédelemmel foglalkozik, és végzettsége vegyész-mérnök, annak ez kötelessége.

A fórumon a formálódó, de még gyermekcipőben járó demokrácia számos jelét fellelthetjük. Az ott látott öszkép – szerintem – nem tükrözte az általános véleményt. Amíg szakmai oldal (Belden-Duna, önkormányzat, Budapesti Műszaki Egyetem) tájékoztatása tárgyyszerű volt, addig a hozzászólásokban a negatív töltetű, és nem kellően megalapozott, indulatos jelleg uralkodott.

Az egyértelműen és egyoldalúan támadó, stratégiai összeállítás előre megfontolt, összehangolt szándékkal született (mozgatórugója talán majd kiderül). Ez a körülmény más résztvevőkkel beszélve nem csak engem sokkolt. Az eltérő józanabb vélemények ezért egy terrorjellegű akció során általában nem hangzanak el, de azért léteznek.

A láncolat következő állomása volt a tüntetés, ahova Lackó-Albert Elemér gyergyóremetei polgármestert kísértük el, mert részünkről ezalatt egy szakmai látogatás előkészítését egyeztetettük.

A gyergyóremetei polgármester úr a tüntetésen, mint független szemlélő vett részt. Azóta Remetén találkoztunk és a tüntetésről kialakult véleményét két mondatban szeretném összefoglalni: – A kutya is jódolgában veszett meg. Csak azt sajnálom, hogy minket is beleszámoltak a tüntetők közé.

A tüntetésen sok fiatal, jó szándékú emberrel találkoztam. Ott, akivel lehetett, röviden beszélgettem, kifejtve eltérő véleményem, ami csak részben sikerült.

A mondandóm fogadtatását a fórum hangulateltetéséről és indulataitól mentesnek éreztem. Ennek örültem, mert a nyílt, de jó szándékú érvek mindkét félnek csak a javát szolgálhatják. Több emberközeli hangvétellő, szakszerű összejövettelre lenne szükség, amelyeket nem a médiák szenzáció hajhászó negatív töltetű politikai felhangjai irányítanak. Ilyen rendezvényen már sikerült részt

vennem, igaz, újsütetű biatorbágyi lakosként én kerestem a beilleszkedés lehetőségét.

A fórumon elhangzott szakmai tájékoztatás után számomra meglepő hangvétellő újság első példányát találtam a levélszekrényemben. Az újság egy biatorbágyi polgári jelzővel rendelkező szerveződés kiadványa. Elvben nagyon pozitív jelenségnek látom egy új írásos anyag megjelenését és remélem, később fellelhetőek lesznek benne a meghirdetett értékek.

Vegyipar és a civilizáció

A vegyipar tevékenysége általában megváltoztatja a környezetünket, de ez nem újkéltű és nem kizárólagos. Az ember már különféle formában sok százezer éve változtatja, alakítja környezetét nemcsak a vegyiparban, hanem például a gépiparban, a mezőgazdaságban is.

Környezetünk megváltoztatásának folyamata nemzetközi ellenőrzés mellett történik. Ezen folyamatok következményeit más megközelítésből lehet civilizációs vívmányoknak is nevezni. Mindenki szívesen részesül a civilizáció eredményeiben.

A mostanában nálunk is divatos, de Nyugat-Európában indult zöld mozgalmak mindenhol szélsőségeket képviseltek és sok esetben anarchikus elemekkel, személyekkel keveredtek. Mondhatják: „A cél szentesíti az eszközt”.

Ha az építendő kábelgyár újszerű, még nem kiforrott technológiával, ismeretlen anyagokat felhasználva üzemelne, akkor jogosan aggódhatnánk az ott dolgozók és környezetünk károsodása miatt. Egy kiforrott gyártási technológia, biztonságos üzemvitel mellett, betartva a környezeti előírásokat csak az indokolatlan aggályosak vagy szándékos hangulateltetők körében vált ki ellenérzést.

Felelősségünk

Az igazi demokráciát már régen kitalálták, mi most alakítjuk, mindenki a saját környezetében. Még egy sok szeretettel ápolt, környezetberát bio-kert is csak olyan lesz, amilyennek a gazdája engedni.

A demokráciának is vannak állandó vadhajtsái. A szabad véleménynyilvánítás nem csak lehetőséget, hanem felelősséget is jelent. A tanult ember, szakember felelőssége mindig nagyobb, hisz a tanítója, tanítatója felelősségét is kell hordozza, és ha a tudásával nem él vissza, akkor a környezete elismerését is kivívja.

Tisztelem és becsülöm mindazon embereket, akik romantikus vagy más indíttatásból elvetnek minden civilizációs vívmányt, amire az emberek többsége vágyik (folyóvíz, csatornázás, folyamatos energiaszolgáltatás, távközlés, motorizáció stb.).

Nem tudom szó nélkül elfogadni azokat az embereket, akik a civilizációs vívmányokat kihasználva egyéni, vagy külső érdektől indítva, élve a demokrácia és szólásszabadság lehetőségével, véleményüket látszólagos tudományosságba burkolva félrevezetik embertársaikat.

A társadalmi környezet képvisellete is szakma, amely tanulható. Végezhető részben politikamentesen, bár ez bizonyos mértéket meghaladóan, túlpolitizált napjainkban nagyon nehezen képzelhető el.

Ezt bizonyítja, hogy a hullámozó nagypolitika árnyékában, az ország számos pontján feladatukat jól és csendesesen végző, igen stabil és immár elismert szakemberek tevékenykednek. Ebből a bölcseségből közvetlen környezetük csak előnyöket élvez.

A társadalmi környezet képvisellete nem hasonlítható egy amatőr népnünpélyhez, ahol a népszerűsége törekvő önjelöltek a saját börtüket, egyéniségüket kockáztatják.

Tisztelem a Belden vezetőinek és tulajdonosi képviselőinek türelmét, amivel a céget eddig ért jogtalan és indokolatlan, nagy nyilvánosság előtt folytatott hitelrontást és károkozást viselik.

Tudomásom szerint volt már évekkal ezelőtt hasonló esetben Budapesten polgári per, amelyben néhány embert több milliós

Környezetvédelmi vita Biatorbágyon

Kábelszakadás

Inkább a közelgő önkormányzati választások, semmint megalapozott félelmek motiválhatják a Belden–Duna Kábel Kft. biatorbágyi beruházása elleni helyi tiltakozást. Az ezt felkaroló zöld szervezetek közül a Greenpeace viszont így erősíti általános anti-PVC kampányát.

Továbbra is bizonytalan az amerikai tulajdonú Belden–Duna Kábel Kft. (BDK) biatorbágyi beruházása, amelyet a 8400 fős település ipari övezetében tervez. A kábelgyár ellen június végén tüntetéssel tiltakozott több tucat lakos és több, őket támogató zöld szervezet. A Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi Felügyelőség azonban nem találta megalapozottnak a környezetszennyezéssel kapcsolatos aggodalmakat, s két héttel később kiadta az engedélyt az építkezéshez. A hatósági egyeztetések során hozzájárulását az év elején még megadó szomszédos Törökbálint önkormányzata viszont fellebbezett a döntés ellen, a Levegő Munkacsoport (LM) és a Biatorbágyi Polgári Együttműködési Egyesület (BPEE) a napokban teszi ugyanezt. A tiltakozók attól tartanak, hogy az üzem egészségkárosító légszennyező anyagokat bocsát ki, noha ezt a környezetihatás-tanulmány cáfolja.

A vita furcsasága, hogy nem új üzemről, hanem – részben – az egykori Magyar Kábel Művek egyik budapesti üzemének az átköltözéséről van szó. A XI. kerületi telefonkábelgyárat 1999-ben vette meg a német Siemens AG-től a világ legnagyobb kábelgyártói közé tartozó Belden Inc. azzal, hogy kelet-európai adatátvitelikábelgyártó központjává fejleszti majd. Ennek első lépéseként 2000-ben vadonatúj technológiával megkezdte, majd 2001-ben egy bezárára ítélt osztrák cég berendezéseivel tovább bővítette az üveg-szálast megközelítő minőségű adattovábbító kábelek gyártását, s a BDK tavaly már 3,4 milliárd forint árbevételt ért el. A közel 1 milliárd forintos beruházás után most újabb, mintegy 5 milliárd forintos fejlesztésre készül – ezúttal a Belden holland üzemét telepítenék át, új gépekkel kiegészítve –, de ekkora hely már nincs a XI. kerületi ingatlanon, ezért a 2001-ben e célra vett 9 hektáros biatorbágyi telekre hurcolkodna. A beruházás befogadását 2000 novemberében egyhangúlag jóváhagyta a helyi képviselő-testület.

„Nem számítotunk a tiltakozásra” – mondta a HVG-nek Zoltánfi Zoltán, a BDK ügyvezető igazgatója, akit az külön is meglepett, hogy két, annak idején igennel szavazó képviselő állt az ellenzők élére, Wagensommer József, a Biatorbágyi Polgári Kör, és Magai István, a BPEE elnöke. A cég vezetését azért is érte váratlanul a támadás, mert a XI. kerületi telep – amelynek technológiáját változtatás nélkül alkalmazzák – tavaly megkapta a környezetvédelmi „zöld utat” is magában foglaló úgynevezett telepengedélyt, méghozzá egy lakóépület tözsomszedságában, ipari, irodaházás övezetben. Most a lakott területektől 700 méterre – az M1-es autópálya és az 1-es út mellett – lévő biatorbágyi üzem ellen azért tiltakozik például a Magyarországon idén tavasszal irodát nyitott Greenpeace, mert „a PVC a környezetre káros anyag, az alapanyagául szolgáló vinil-klorid rákkeltő, a PVC gyártása, égése során mérgező és rákkeltő dioxinvegyületek keletkeznek”. A zöld szervezet arra is hivatkozik, hogy az Európai Bizottság hamarosan ajánlásokat fog tenni a PVC-felhasználás korlátozására.

Mindez kétségbevonhatatlan tény, de a BDK aligha számíthatott arra, hogy az a tevékenysége vált ki ellenállást, amely a XI. kerületben nem zavarta a zöldeket. Jelenleg ugyanis a kábelek egyharmadát PVC-vel szigetelik, a többiit polietilénnel vagy más polimerrel. „A PVC-t nem mi gyártjuk, csak felhasználjuk, úgy érzem, egy nemzetközi kampány sebezhető pontjaként választott ki minket a Greenpeace” – panasolja Zoltánfi. „A Greenpeace a PVC globális betiltásáért küzd, de belátjuk, hogy a már működő üzemet, például a Borsodchem Rt.-t nem lehet egyik napról a másikra leállítani, s ezeket az utcára tenni. Azt viszont nem tudjuk elfogadni, hogy új, magát csúcstechnológiájának nevező üzem lépjen mű-

ködsébe a Európából kiutált PVC-feldolgozó gépekkel” – szögezte le álláspontját Csáki Roland, a Magyarországon tavasz óta tevékenykedő nemzetközi zöld szervezet kampánykoordinátora.

„Nem állítom, hogy szennyezni fog az üzem, inkább elvi problémák vannak: az ellentmondásos hatástanulmányból egész egyszerűen nem derül ki a várható kibocsátások mennyisége, nem tudható meg belőle, mire kell az az ózonkárosító freonfajta, amelynek használata Magyarországon még megengedett, nem tudjuk, mekkora lesz az esetleges bűz, milyen hatással jár a későbbiekben tervezett bővítés” – sorolja kifogásait Simon Gergely, az LM szakértője. A munkacsoport nem is a várható szennyezés, hanem „a környezetvédelem elbogatellizálása miatt” kíván fellebbezni, miután úgy érzi, a hatóság nem vette komolyan a szervezetet – ad betekintést sajátos szempontjaiba Simon. [Az LM a cikk megjelenése után levéllel fordult a HVG-hez, melyben az itt leírtakkal ellentmondásos véleményt közöl. Néhány részlet az írásból: „Először is állítom, hogy szennyezni fog a gyár, ezt ők maguk is elismerik. A hatástanulmány egy-két anyagon kívül nem részletezi a szennyezőket, hanem csupán utal a kibocsátott egyéb anyagokra, melyek »jellegzetes szagot adhatnak a környéknek«. Ezek ellentétesek a kapcsolatos rendellel. A hatástanulmány igen elnagyoltan és felsorolás-szerűen említi a lehetséges szennyezéseket, illetve felhasznált veszélyes anyagokat.”] A 16 tagú BPEE-t vezető Magai viszont úgy tudja, dioxint is bocsáthat ki az üzem, „ha nem tartják be a technológiai előírásokat”. Vitathatatlan viszont a bűzkeltő metil-etil-ke-ton kibocsátása, más kérdés, hogy ebből a szerves oldószerből a várható legnagyobb koncentráció – a gyártól 260 méterre – is a megengedett határérték egytizede alatt marad, annál távolabb pedig jelentéktelen és így „szagolhatatlan” mértékű lesz. Ez az anyag egyébként a kábelek jelölőfestékének oldószere, s Magyarországon közel kilencszáz, a Beldenéhez hasonló berendezésbe töltik. Négy ilyen gépet használ például a törökbálinti Schöller-Budatej Bt. is, ami némiképp hiteltelenné teszi az agyoniparosított szomszéd település környezeti aggodalmait. Zoltánfi mindezek alapján úgy véli: politikai küzdőtérbe került a cég, s a megoldást az önkormányzati választások után lehiggadó kedélyektől várja. „Nem kívánok a polgármesteri posztért indulni, s arra sincs szükségem, hogy ezzel a tiltakozó akcióval növeljem ismertségemet” – utasította el a feltevést a HVG-nek Magai. Bár szerinte az egyesület kifejezetten távol kívánja tartani – meg nem nevezett – polgármesterjelöltjét az ügytől, a választási készülődést és a kábelgyár elleni tiltakozást mégis összekapcsolta: a június 21-ei lakossági fórumra invitáló meghívóhoz egy felhívást is csatolt, amelyben vállalja az egyesület programjával egyetértő képviselőjelöltek melletti kampányolást.

Szabó Gábor

(Megjelent a HVG 2002. augusztus 3-ai számában.)

A felelősség teljes tudatában?

⇒ folytatás a 4. oldalról

kártérítésre ítélt az illetékes bíróság, mert egy gázvezeték kibővítését akadályozták. Ez is a demokrácia és szólásszabadság velejárója.

Minden egyesületet a nevében túl a tevékenysége minősít. Szívemből kívánok sok sikert a Biatorbágy és lakói részére élhetőbb környezetért munkálkodó valamennyi meglévő és újonnan alakuló szervezetnek. A községünkbe áramló, zömében jól képzett fiatalok remélhetően segíteni tudják a meglévő és működő közösségek hagyományainak ápolását, és új hagyományok kialakításában is részt vesznek.

Remélem, hogy egymás kölcsönös tiszteletével az emberibb környezet felé haladunk tovább. Közösségünknek, önmagunknak mi adunk arcot, tartalmat és méltóságot.